

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih DÖNMEZ tarafından yanıtlanması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim. (2.12.2021)

Av. Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

M. Bakan

Dünyadaki 500 aktif volkanın yaklaşık 50 tanesi her yıl harekete geçmektedir. Bilim insanları, son yıllarda sıklıkla meydana gelen volkanik patlamaları yakından takip etmektedirler. Son yıllarda volkanik hareketliliklerin çoğaldığı ve sıklaştığı ifade edilmektedir.

Sadece son bir yıl içinde; Meksika'daki Popocatepetl Yanardağı, Filipinler'deki Taal Yanardağı, Japonya'daki Otake Yanardağı, İzlanda'daki 6 bin yıldır hareketsiz olan Fagradals Yanardağı harekete geçmiştir.

Fagradals Yanardağı'nın faaliyete geçmeden önce bulunduğu yarımada çok kısa zamanda on binlerce küçük depremin meydana geldiğine dikkat çekilmektedir. Ayrıca yanardağın faaliyete geçmesi, yaklaşık 800 yıldır bölgede meydana gelen ilk yanardağ patlaması olarak kayıtlara geçmiştir.

Geçtiğimiz Eylül'de, Kanarya Adaları'ndan biri olan La Palma'daki Cumbre Vieja Yanardağı harekete geçmiş, püsküren lavların sıcaklığının bin 100 santigrat dereceye kadar ulaştığı ifade edilmiş ve bu lavlar 200 kadar evi yıkmış, 400 hektar ekilebilir alan yakmış ve 5 binden fazla kişinin bölgeden tahliye edilmesine neden olmuştur. Cumbre Vieja, sadece bir haftada meydana gelen 21 binden fazla depremin ardından, 50 yıl sonra yeniden hareketlenmiştir.

İtalya'nın güneyinde, Sicilya Adası'ndaki aktif yanardağlardan olan Etna Yanardağı, son şiddetli patlamasını 2017'de yaşasa da düzenli olarak lav ve kül püskürtmektedir.

Türkiye'de en son yanardağ patlaması, 166 yıl önce, 1855 yılında Tendürek Dağı'nda meydana gelmiştir. Ancak son zamanlarda Türkiye'deki yanardağların hareketliliğiyle ilgili bazı uyarılar basın ve kamuoyunun gündemine yansımıştır.

Jeofizik Uzmanı Dr. Oğuz Gündoğdu basına verdiği bir demeçte, "Bildiğimiz kadarıyla Türkiye'deki volkanlar çok eski ve aktif değiller. Son dönemde herhangi bir aktivite de görülmemiş durumda. Yakın bir tarih sayabileceğimiz 1855'teki patlama sonrasında yani yakın gelecekte bir patlama beklemiyorum. Ancak Ege'deki volkanlar bu durumun dışındalar, aktif olarak harekete geçebiliyorlar" ifadelerini kullanmıştır.

Jeoloji Yüksek Mühendisi Prof. Dr. Okan Tüysüz ise verdiği bir demeçte, "Datça ve Ege depremlerinin, volkanik faaliyetlerle ilgili olabileceği yönünde kuşkular var" demiştir.

Geçtiğimiz günlerde Aksaray Afet ve Acil Durum (AFAD) Müdürü, Aksaray ve Niğde il sınırlarında yer alan Türkiye'nin ikinci büyük volkanik dağı olan Hasan Dağı'nda, yaşanan son depremlerin ardından yapılan inceleme ve ölçümlerde magma tabakasındaki yükselmeler ile hareketlilikler tespit edildiğini duyurmuştur.

SS185

Hasan Dağı'nda yaptıkları ölçüm ve incelemeleri değerlendiren Aksaray AFAD Müdürü Cezmi Türkmen, gelişmelerin takip edilmesi kanısına vardıklarını belirtmiş ve şu ifadeleri kullanmıştır:

“Hasan Dağı volkanizma. Volkanizma deprem ile doğru orantılı bir jeolojik olay. Yani, ilimizde Tuz Gölü fay hattında bir deprem olması halinde volkanizmayı da etkiliyor. Biz bunu geçen dönemlerde Niğde'de meydana gelen 5.1'lik depremde gördük ve tespit ettik, volkanizmayı etkiliyor. Magma tabakasındaki hareketliliği, yükselmeleri gördük, onu tespit ettik. Hacettepe Üniversitesi ve Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) de bunları tespit etti. Bunları bize raporladılar. Biz Hasan Dağı'nın volkanik aktivitesinin incelenmesi ve takip edilmesi gerektiğine karar verdik. Aksaray Üniversitesi bilim adamlarımız da takip edelim dediler. Böyle bir görüş birliği oldu aramızda. Bunu da projelendirdik. Oradaki çalışmamız şu: Özellikle Hasan Dağı'nda sensörler, GPS'ler ve ölçüm aletleri kuracağız. Fiziksel ölçüm aletleri kuracağız. Kabuk hareketlerini ve kabarmalarını takip edeceğiz. Bazı bölgelerde sıcak su çıkışları var. Bunların ısılarını ölçeceğiz. Çünkü belli bir ısıda, normalde 55 derece ama bu ısı yükseldiği zaman bir hareketlilik var demektir. Bu volkanizmanın harekete geçmesinin birçok parametresi var. Ama biz bu parametrelerin hepsini ölçeceğiz. Sıcaklık ölçeceğiz, aynı zamanda gaz ölçümleri yapacağız. Kimyasal gaz ölçümleri yapacağız. Bunların hepsini tek potada değerlendireceğiz. Aynı zamanda bizim buradaki amacımız, volkanizma zaten birdenbire aniden patlamaz. Öncelikle belirtiler var. Bu belirtileri biz çok rahatlıkla ölçebiliyoruz. Ama bizim amacımız normalde 2 veya 3 ay önce belirti veren bir volkanı daha önceden tespit edip, hareket ve aktivite varsa daha önceden tespit edip çalışma için zaman aralığı, zamanı artırmak. Tek amacımız bu. Hasan Dağı volkanizmasının da hareketliliğini bu projeye takip edeceğiz.” Buna göre;

Son zamanlarda dünya genelindeki yanardağlardaki hareketliliğin çoğaldığı ve sıklaştığı; geçtiğimiz günlerde Türkiye'nin ikinci büyük volkanik dağı olan Hasan Dağı'nda hareketlilik tespit edildiği ve bir proje oluşturularak takibe alındığı; bilim insanlarının dile getirdiği Datça ve Ege depremlerinin, volkanik faaliyetlerle ilgili olabileceği yönündeki kuşkular göz önünde bulundurularak; Türkiye'deki tüm aktif ve/veya sönmüş olan yanardağların hareketliliğiyle ilgili bir çalışma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa detayları nedir? Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?